

ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ / ТУРИЗМ И РЕКРЕАЦИЯ

УДК 911.3:338.47(477.82-72)

*Роман Качаровський, Ірина Єрко
(Луцьк, Україна),
Надія Чир (Ужгород, Україна),
Олена Антипюк (Луцьк, Україна)*

ТРАНСПОРТНА МЕРЕЖА ПРИКОРДОННИХ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Визначено роль транспортної мережі у формуванні туристичної інфраструктури регіону та об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Охарактеризовано транспортні магістралі прикордонних об'єднаних територіальних громад області. Проаналізовано пункти перетину державного кордону прикордонних ОТГ. Запропоновано напрями покращення транспортної мережі у формуванні туристичної інфраструктури регіону та об'єднаних територіальних громад.

***Ключові слова:** туризм, транспортна мережа, туристичні ресурси, туристичний об'єкт, туристична інфраструктура, Волинська область.*

The role of the transport network in shaping the tourism infrastructure of the region and the United Territorial Communities (UTC's) has been identified. The transport highways of the frontier united territorial communities of the region were characterized. Crossing points of the state border of the frontier UTC's were analyzed. The direction so fimpromement of the transport network in the formation of tourist in frastructure of the region and the united territorial communities were suggested.

***Keywords:** tourism, transport network, tourist resources, tourist object, tourist infrastructure, Volyn region.*

Жодна подорож не відбувається без доступу подорожуючих до об'єктів туризму. Саме завдяки розгалуженій мережі транспортних шляхів вдається підвищити потік туристів до певних туристично привабливих місць. Прикордонні території кожної держави потенційно є досить атрактивними у туризмі через близькість до кордону, що задовільняє потребу туристів у короткотерміновому відпочинку. Завдяки участі Волинської області з 1995 р. у транскордонному об'єднанні Єврорегіону «Буг», виникає можливість спільного розвитку прикордонної транспортної мережі, що сприятиме покращенню функціонуванню туризму [4]. Тут в умовах впровадження сучасних методів місцевого самоврядування через політику децентралізації влади вже нині у відповідності до положення «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [2] створено дев'ять об'єднаних територіальних громад (ОТГ): на кордоні з Польщею одна міська Устилузька (Володимир-Волинський район), чотири сільських – Поромівська, Литовезька (Іваничівський), Рівненська, Вишнівська (Любомльський), а з Білоруссю – три селищні – Любешівська (Любешівський), Заболоттівська, Шацька (Шацький) та одна сільська Самарівська (Ратнівський) [1].

Сучасна транспортна мережа включає в себе залізничні, автомобільні, повітряні та водні шляхи сполучення. Залізничне сполучення, за даними ДТГО «Львівська залізниця», відбувається вздовж основних залізничних напрямків, що проходять територією області, на північному кордоні – Брест–Ковель–Луцьк–Чернівці через залізничну станцію «Заболоття» (Заболоттівська ОТГ), на західному – за напрямком Київ–Луцьк–Володимир-Волинський–Грубешів через залізничні станції «Ізов» с. Рокитниця, «Лудин» с. Амбуків, «Устилуг» м. Устилуг (Устилузька), «Ягодин» с. Римачі (Вишнівська) [3; 5-9].

Транспортна мережа автомобільних доріг представлена великою сформованою мережею. Через територію прикордонних громад проходять автошляхи міжнародного, національного, регіонального та територіального значення: Вишнівською та Рівненською ОТГ (Любомльський район) пролягає автодорога міжнародного значення **M-07** (Варшава–Ковель–Київ), а Заболоттівською (Ратнівський) – **M-19** (Доманове–Ковель–Чернівці–Тереблече), Устилузькою – національна дорога **H-22** (Устилуг–Луцьк–Рівне), Любешівською селищною – регіональна дорога **P-14** (Луцьк–Ківерці–Маневичі–Любешів–Дольськ), а Литовезькою (Іваничівський) – **P-15** (Ковель–Володимир–Волинський–Червоноград–Жовква). Прикордонна територія багата сіткою доріг територіального значення: **T-03-02** (Піща–Шацьк–Любомль–Володимир–Волинський–Павлівка–Горохів–Берестечко–Козин–(M-06)) у Вишнівській, Рівненській (Любомльський) та Шацькій (Шацький) ОТГ; **T-03-04** ((M-19)–Доманове–Самари–Залухів–Мала Глуша–(T-03-08)–Невір–Ветли–(P-14)) у Любешівській (Любешівський) та Самарівській (Ратнівський) ОТГ; **T-03-05** (Нововолинськ–Іваничі–Павлівка–Локачі) у Литовезькій та Поромівській (Іваничівський) ОТГ; **T-03-06** ((T-03-02)–Шацьк–Вілиця–Прип'ять–Любохини–(T-03-08)) у Шацькій (Шацький) громаді; **T-03-08** (Любомль–Дубечне–Здомишель–Ратне–Камінь–Каширський–Любешів–(P-14)) у Любешівській (Любешівський) та Заболоттівській (Ратнівський) громадах; **T-03-14** ((T-03-02)–санаторій «Лісова пісня») у Шацькій селищній ОТГ (Шацький) [3; 5-9].

Найбільшими дорогами місцевого значення за матеріалами Служби автомобільних доріг у Волинській області є: 1) на польському кордоні в Устилузькій міській громаді (Володимир–Волинський район) – **C 031066, C 030101, C 030103, C 030105**; у Литовезькій сільській (Іваничівський) – **C 030316, C 030317, C 030318, C 030320, C 030325**; у Поромівській сільській (Іваничівський) – **C 030105, C 030302, C 030303, C 030316**; у Вишнівській сільській (Любомльський) – **C 031063, C 031065, C 031066**; у Рівненській сільській (Любомльський) – **C 031696, C 031016, C 031018**; 2) на білоруському кордоні в Любешівській селищній (Любешівський) – **C 030427, C 030956, C 030957, C 030959; C 030960**; у Шацькій селищній (Шацький) – **C 031602, C 031611, C 031699**; у Заболоттівській селищній (Ратнівський) – **C 031273, C 031275, C 031276**; у Самарівській сільській (Ратнівський) – **C 031203, C 031273, C 031274** [7-9].

Управління транспорту та інфраструктури Волинської ОДА зазначає, що переміщення туристів з екскурсійною метою водними шляхами можливе річками Західний Буг (обмежене через проходження державного кордону з Польщею), Прип'ять, Стохід, Турія та озерами Світязь, Люб'язь, Люцимер, Ягодинське, Турське тощо. Повітряне сполучення та його інфраструктура в межах вказаних ОТГ відсутні [3-4].

Враховуючи стратегічне географічне положення прикордонних ОТГ, велику роль відіграє наявність пунктів перетину державного кордону. На українсько-білоруському кордоні діють три такі пункти перетину «Гута–Вотчин» (автомобільний, Заболоттівська ОТГ), «Самари–Дзівін» (автомобільний, Самарівська) та «Тур–Сушитниця» (залізничний, Заболоттівська ОТГ) [5-7], а на українсько-польському – два пункти: «Ягодин – Дорогуськ» (автомобільний та залізничний, Рівненська) та «Устилуг–Зосін» (автомобільний, Устилузька) [5-8].

На загал можемо відзначити достатній рівень забезпеченості прикордонної території транспортною мережею, особливо автомобільними шляхами. Водні артерії придатні більше для відпочинку та прогулянок, ніж для регулярних перевезень. Повітряне сполучення взагалі відсутнє, що створює істотні проблеми для іноземних туристів з віддалених країн. Враховуючи це, вже нині слід покращити стан дорожнього покриття на автомобільних дорогах, особливо регіонального та місцевого значення; розробити проекти можливості розвитку судоходства водними артеріями регіону; забезпечити наявні транспортні шляхи відповідною туристичною інфраструктурою (кемпінгами, АЗС, СТО, закусоочними, стоянками тощо); повторно поставити питання побудови аеропорту та відновлення авіаційного сполучення (наявність аеровокзалу в м. Луцьку за нормального стану автомобільних доріг дозволило б істотно збільшити потік іноземних туристів).

Висновки. Вплив транспортної мережі у процесі прогресивного розвитку туристичної галузі є досить вагомим, адже завдяки правильно сформованому та нормально функціуючому елементу інфраструктури відзначається стрімкий ріст туристичних потоків подорожуючих на прикордонних територіях, що дозволяє забезпечити наповнення бюджету, зайнятість трудових ресурсів та добробут громади.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Децентралізація влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/region/item>.
2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
3. Карпюк З. Перспективи розвитку туристичного співробітництва прикордонних громад Волинської області / З. Карпюк, Л. Чижевська, Р. Качаровський, О. Антипюк // Матер. міжнар наук-практ. конф. «Туризм, географія, краєзнавство: актуальні проблеми теорії і практики»: (м. Тернопіль, 16-17 травн. 2019 р.). – Тернопіль: РВВ Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка, 2019. – С. 41–50.
4. Качаровський Р. Вплив інтеграційних процесів між об'єднаними територіальними громадами Волинської області на розвиток її туристичної галузі / Р. Качаровський, Н. Чир, О. Антипюк, І. Єрко // Матер. міжнар наук-практ. конф. «Туризм, географія, краєзнавство: актуальні проблеми теорії і практики»: (м. Тернопіль, 16-17 травн. 2019 р.). – Тернопіль: РВВ Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка, 2019. – С. 50–56.
5. Мігущенко Ю. Транскордонний туризм між Україною та Польщею : стан, проблеми та перспективи / Ю. Мігущенко // Вісник Львівського університету. Серія : міжнародні відносини, 2016. – Вип. 38. – С. 283–293.
6. Чир Н. В. Дослідження питання туристично-рекреаційного потенціалу Ратнівського району Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський // Наук. вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т.Г.Шевченка. – 2017. – № 3(68)/4(69)/2017: Географія – С. 113–117.
7. Чир Н. В. Оцінка сучасного стану та перспектив розвитку туристичної інфраструктури в окремих об'єднаних територіальних громадах Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. – Тернопіль: СМП "Тайп". – № 2 (випуск 43). – 2017. – С.107–113.
8. Чир Н. В. Оцінка сучасного стану та перспектив розвитку туристської інфраструктури Любомльського району Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. – Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2017. – № 14. – С. 88–92.
9. Чир Н. В. Туристична привабливість Любешівського району Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський // „Науковий вісник ХДУ. Серія: „Географічні науки” – 7/2017. – № 2: Геогр. науки. – С. 241–248. // <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/13605>.